

Utbildningsnämnden

Verksamhetsberättelse årsbokslut 2023 (långversion)

Ordförande: Hampe Klein

Förvaltningschef: Eva Wetterstrand

Innehållsförteckning

1	Viktiga händelser under 2023	3
2	Ekonomisk sammanfattning	4
3	Prognossäkerhet	5
4	Mål och måluppfyllelse.....	6
5	Verksamhetsuppföljning	12
6	Uppföljning av privata utförare (helår).....	24
7	Internkontroll	25
8	Personaluppföljning	26
9	Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy (helår)	27
10	Framåtblick.....	28
11	Målbilaga.....	29
12	Bilaga över strategiska nyckeltal	32
13	Bilaga Internkontroll.....	36

I Viktiga händelser under 2023

År 2023 innebar ett år av omställning som påverkade både organisation, styrmodell och ekonomi. Ny mandatperiod med ny nämndorganisation inleddes från den 1 januari 2023. Utbildningsnämnden (UBN) inrättades och ersatte Förskole- och grundskolenämnden (FGN) och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) som tillsammans med Kommunstyrelsens produktionsutskott (KSPU) upphörde per 31 december 2022.

Kommunal vuxenutbildning och det kommunala aktivitetsansvaret överfördes samtidigt till Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden. Den kommunala musikskolan och fritidsgårdar inklusive fältassistenter flyttades till Kultur- och Fritidsnämnden och ansvaret för vård och omsorg i egen regi överfördes till Socialnämnden och Vård- och omsorgsnämnden.

Sammanlagning av driften av utbildning i egen regi med kommunens övergripande ansvar och myndighetsutövning för utbildning fortgick under året och verksamheten samordnades inom en gemensam förvaltning, utbildningsförvaltningen (UBF) med start 1 april 2023.

Antalet platser i anpassad grundskola inom kommunen utökades enligt uppdrag från och med höstterminen 2023.

2 Ekonomisk sammanfattning

Utbildningsnämnden har för 2023 ett underskott om cirka 2,3 mnkr.

Tillväxttakten vad gäller inflyttning och färdigställande av nya bostäder har avstannat till följd av det allmänna konjunkturläget. Mot denna bakgrund avviker volymerna vad gäller barn och elever i nämndens verksamheter från tidigare prognoser och budgetunderlag. Hemkommunen står för ett överskott om 17,7 mnkr till följd av lägre volymer än budgeterat för inom framförallt gymnasieverksamhet och grundskola. Egen regi når ett underskott om 19,9 mnkr där grundskolan står för 17,3 mnkr av underskottet till följd av lägre volymer än budgeterat för samt högre personalkostnader. Resterande underskott utgörs av gymnasiet och modermålsenheten till följd av höga kostnader för introduktionsprogram respektive alltför små grupper vad gäller modersmålsundervisning och studievägledning.

2.1 Helårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Budgetavvikelse	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	60 875	65 680	4 805	61 740
Övriga intäkter	90 858	124 626	33 768	116 661
Generella statsbidrag och utjämning				7 486
Summa intäkter	151 733	190 306	38 573	185 887
- varav interna intäkter				
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-658 145	-670 886	-12 741	-614 624
Lokalkostnader	-125 882	-126 042	-160	-116 964
Kapitalkostnader	-2 409	-2 388	21	-2 951
Köp av verksamhet	-617 212	-636 092	-18 880	-611 041
Övriga kostnader	-105 386	-114 455	-9 068	-109 912
Summa kostnader	-1 509 033	-1 549 859	-40 829	-1 455 492
- varav interna kostnader				
Verksamhetens nettokostnad	-1 357 300	-1 359 556	-2 256	-1 269 605

3 Prognossäkerhet

Helårsresultatet innebär en negativ avvikelse med 2,3 mnkr motsvarande - 0,2 % där differensen från tidigare prognosers nollresultat påverkats av en större semesterlöneskuld än förväntat. Följande åtgärder är planerade för att säkerställa en ekonomi i balans:

Anpassning av verksamheten inom de kommunalt drivna grundskolorna med fokus på personalkostnader, till följd av minskat antal elever mot budget.

Översyn och anpassning av modersmålsenheten med fokus på modell för utförande av studievägledning.

Fortsatt digitalisering av administration av gemensam förvaltningsövergripande organisation, liksom översyn av distribution av kostnader för drift av egen regi och kostnader för ansvaret gällande hemkommun.

Översyn av modell och beräkning av storlek på semesterlöneskuld med mål att denna beräknas och stäms av månadsvis och per verksamhetsenhet under nästa år.

3.1 Prognossäkerhet

	Prognos
Januari	0
Februari	0
Mars	0
April	0
Maj	1 000
Juni	1 000
Juli	1 000
Augusti	1 000
September	0
Oktober	0
November	0
Bokslut	-2 256

4 Mål och måluppfyllelse

Kommunens vision ligger till grund för nämndens verksamheter:

Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus skapar vi en hållbar framtid;

Österåker - möjligheternas skärgårdskommun

Fyra strategiska områden lyfts fram:

Kvalitet, Trygghet, Valfrihet och en Hållbar framtid

Nämnden arbetar efter de sju inriktningsmål som anger förväntad långsiktig riktning:

1. Invånarna skall uppleva en service av hög kvalitet, och ett gott bemötande i all kommunal service
2. Österåker ska ha en ekonomi i balans
3. Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet
4. Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning
5. Österåker skall ha en trygg miljö
6. Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka
7. Österåker skall ha en stark och balanserad tillväxt. Tillväxten ska vara ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar.

De inriktningsmål som faller inom ansvarsområdet finns behandlade inom tillämpligt område i denna verksamhetsberättelse.

4.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Indikatorerna mäts genom enkätundersökningen med målen i sikte (MMIS). Resultatet ligger till grund för utvecklingsinsatser hos huvudmännen. Indikator för ungdomsmottagningen mäts genom en intern brukarenkät.

4.1.1 Barn och föräldrar får ett gott bemötande i förskolorna i kommunen

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
—	Föräldrar får ett gott bemötande i kontakt med förskolan i kommunen, lägeskommun, andel %		96 %		95 %

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
—	Barn får ett gott bemötande i sin förskola, lägeskommun, andel %		96 %		95 %

Nytt mål 2022, utfall 2021 saknas därför. Se nedan bakgrund till utfall 2023 som är uppdelat på vårdnadshavare och barn.

Indikatorn för barn och föräldrar får ett gott bemötande i förskolorna har ändrats till barn och föräldrar får ett gott professionellt bemötande i 2023 års MMIS enkät. Detta innebär att indikatorerna inte är helt jämförbara och därför saknas utfall i ovan tabell.

Utfallet för de nya indikatorerna för 2023 är 93 procent för vårdnadshavare respektive 95 procent för barn.

4.1.2 Ungdomar får ett gott bemötande i kontakt med ungdomsmottagningen

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
↘	Ungdomar upplever att de får ett gott bemötande på ungdomsmottagningen, andel %	97 %	98 %	94 %	100 %

Indikatorn mäts via en enkät som ungdomar i samband med besök får fylla i. Indikatorn är en sammanvägning av tre frågor vilka är; Upplever du att du vid dagens besök 1) blev vänligt och respektfullt bemött? 2) Vågade ta upp det du ville? 3) Kände dig lyssnad på?

För 2023 så var det en lägre andel ungdomar som vågade ta upp vad de ville under besöket varvid indikatorn får ett lägre utfall. För 2023 var det fler ungdomar som besvarade enkäten, 51 stycken svar under 2023 jämfört med 30 svar 2022 och 22 svar 2021.

4.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

Enligt direktiven till budget ska nämnderna fastställa åtgärdsplan vid avvikelser mot budget. Åtgärdsplan återfinns under respektive avsnitt, där fokus ligger på återställande av en ekonomi i balans för grundskolorna i egen regi.

4.2.1 Utbildningsnämnden har en budget i balans

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
		Ingen avvikelse mot budget i årsbokslutet	0,8 %	0,1 %	-0,2 %	0 %

4.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Vårdnadshavares nöjdhet med förskolan mäts genom enkäten Med målen i sikte (MMIS). Indikatorn är fastställd av Kommunfullmäktige. Resultat för nyckeltalen betyg och behöriga lärare redovisas årligen av huvudmännen till SCB och publiceras i databasen KOLADA.

Resultaten för indikatorerna avser lägeskommunen, det vill säga samtliga förskolor och skolor inom kommunen oavsett driftsform. Det bör beaktas att resultaten på enhetsnivå kan variera kraftigt inom kommunen.

Pedagogcentrum kan bistå med fortbildning och riktade insatser till huvudmännen för att stödja utvecklings- och förbättringsarbetet. För att öka andelen behöriga lärare administrerar Pedagogcentrum bland annat praktikplatser för lärarstudenter inom ramen för verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU).

4.3.1 Utbildningen i verksamheterna har hög kvalitet

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
—		Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation, lägeskommun, andel (%)	31 %	31 %		36 %
↗		Vårdnadshavare är nöjda med barnets förskola, lägeskommun, andel (%)	91 %	91 %	96 %	100 %
↗		Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	84 %	82 %	83 %	100 %
—		Heltidstjänster i grundskola åk 1-9 med lärolegitimation och behörighet i minst ett ämne, lägeskommun, andel (%)	67 %	67 %		85 %
↗		Gymnasieexamen inom tre år, hemkommun, andel %	79 %	74 %	77 %	85 %

Utfall 2023 för lärare och förskollärare med legitimation redovisas i april 2024. Personal i grundskola publiceras i början

av april 2024 (Skolverket)

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

För att uppnå en likvärdig utbildning för alla barn och elever krävs att personalen inom förskola och skola har kunskap om funktionsvariationer och hur undervisning och miljö kan anpassas för att undanröja hinder i utbildningen. Samtliga utförare erbjuds kompetensutveckling genom Pedagogcentrum i syfte att öka kunskapen om funktionsvariationer. Uppföljning sker genom enkäter efter utbildningstillfällen i Pedagogcentrums regi.

4.4.1 Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
—		Rektorer anger att utbildning genom Pedagogcentrum har bidragit till ökad kunskap kring barn och elever med funktionsvariationer, andel %			100 %	100 %

Ny indikator i budget 2023

Målet är ej enkelt mätbart till följd av att Pedagogcentrums uppdrag är större än att enbart öka kunskap kring barn och elever med funktionsvariationer. De utbildningsinsatser vi genomfört (se punkt 5.5) är i olika grad kopplat till detta mål. Samtliga utbildningsinsatser gynnar barns och elevers lärande och utveckling på olika sätt. Efter utbildningar och stöd kopplat till att öka kunskap om barn och elever med funktionsvariationer anger 100% av rektorerna att kunskapen hos pedagoger och lärare ökat.

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Kommunfullmäktige har fastställt att indikatorer för upplevd trygghet ska följas upp i mål- och resultatmodellen. I enkätundersökningen "Med målen i sikte" ingår frågor om trygghet i åldersgrupperna 3-5 år på förskolan, i förskoleklass samt årskurs 1-9 i grundskolan.

Att barn och elever känner sig trygga i förskolan och skolan har betydelse för en allsidig positiv utveckling och måluppfyllelse. Resultatet kan användas av huvudmännen som underlag för att öka den upplevda tryggheten och det kan också ge underlag för insatser genom Pedagogcentrum.

4.5.1 Barn och elever är trygga i förskola, skola och gymnasieskola

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
→	 Barn 3- 5 år uppger att de är trygga i sin förskola, lägeskommun, andel %	97 %	97 %	97 %	100 %
↗	 Elever åk F- 9 uppger att de är trygga i sin skola, lägeskommun, andel %	89 %	88 %	91 %	100 %
↗	 Ungdomar uppger att de är trygga i sin gymnasieskola, lägeskommun, andel %	84 %	86 %	89 %	100 %

Indikator Trygga i gymnasieskolan utgår för 2023. Ingen enkät har genomförts inom StorSthlm. Ny enkät tas fram för 2024.

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Nämnden fördelar extra resurser till förskolor och skolor för projekt inom "Jord till Bord" som syftar till att medverka till att barn får kunskap om livsmedelsprocessen och hur den påverkar miljön.

4.6.1 Barn och elever har kännedom om hur de kan påverka miljön

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
→	 Budget för projekt Jord till Bord har fördelats i sin helhet till enheter inom kommunen	100 %	100 %	100 %	100 %

4.6.2 Minska mängden avfall och bidra till cirkularitet

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
—	—	Inrätta representant till kommunens miljöråd			 Ja	 Genomfört

Ny indikator 2023

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Genomgången gymnasieutbildning är en av de viktigaste förutsättningarna för framtida försörjning och delaktighet i samhället, och strävan är att alla ungdomar skall klara detta.

För att öka andelen som är behöriga till gymnasieskolan behöver åtgärder vidtas på flera nivåer genom hela skoltiden, inte minst genom tidiga insatser vid identifierade behov. Genom uppföljning och kommunikation av resultat och kvalitet får huvudmännen underlag för utvecklingsinsatser.

4.7.1 Alla ungdomar i Österåkers kommun har en gymnasieutbildning

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
↗	◆	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, lägeskommun, andel %	92 %	89 %	91 %	100 %

5 Verksamhetsuppföljning

5.1 Verksamhetsuppföljning - helårsbokslut

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Budgetavvikelse	Utfall 2022
Stab inkl nämnd	-14 950	-16 292	-1 342	-15 185
Ungdomsmottagningen	-2 630	-2 651	-21	-2 521
Pedagogcentrum	-8 020	-8 007	13	-8 127
Total gemensamma kostnader	-25 600	-26 951	-1 351	-25 832
Förskola	-307 295	-304 803	2 492	-284 359
PO	-12 710	-13 528	-818	-10 870
Likvärdighetsresurs	-10 495	-11 778	-1 283	-10 594
Omsorg obekvämt arbetstid	-535	-428	107	-13
Öppen förskola	-1 575	-1 573	2	-1 529
Total förskola	-332 610	-332 111	499	-307 364
Grundskola inkl F-klass	-580 410	-572 399	8 011	-545 029
Fritidshem	-89 410	-88 390	1 020	-81 719
Likvärdighetsresurs	-59 310	-55 839	3 471	-54 287
Anpassad grundskola	-27 220	-29 303	-2 083	-23 919
Fritidshem anpassad grundskola	-4 940	-5 735	-795	-4 643
Total grundskola	-761 290	-751 666	9 624	-709 598
Gymnasieskola	-219 770	-213 979	5 791	-211 698
Likvärdighetsresurs	-7 340	-6 350	990	-7 591
Anpassad gymnasieskola	-10 690	-8 559	2 131	-9 396
Total gymnasieskola	-237 800	-228 888	8 912	-228 685
Totalt UBN hemkommun (exkl egen regi)	-1 357 300	-1 339 616	17 684	-1 271 480
Egen regi				
Stab egen regi	0	247	247	1 816
Förskola	0	-225	-225	1 306
Grundskola	0	-17 255	-17 255	-373
Gymnasium	0	-2 245	-2 245	-792
Måltidsenheten	0	-215	-215	-82
Totalt egen regi	0	-19 940	-19 940	1 875
Totalt UBN	-1 357 300	-1 359 556	-2 256	-1 269 605

5.2 Nämnd

Utbildningsnämnden fullgör kommunens ansvar avseende utbildning och annan pedagogisk verksamhet som regleras i skollagen. I nämndens uppdrag ingår drift av verksamhet i egen regi inom förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem, gymnasieskola, annan pedagogisk verksamhet, måltidsenheten samt övergripande myndighetsutövning, resursfördelning, information samt uppföljning av kvalitet och resultat.

Utbildningsnämnden svarar även för Pedagogcentrum som erbjuder utvecklingsinsatser till samtliga huvudmän i förskola, pedagogisk omsorg, grundskola och gymnasieskola i kommunen samt samordning av verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU). Även ungdomsmottagningen ligger inom nämndens ansvarsområde. Nämndens ansvarsområde styrs av nationell lagstiftning samt kommunala styrdokument och mål.

Utbildningsnämnden har under 2023 haft åtta sammanträden, varav ett extrainsatt sammanträde. Nämnden har ett negativt utfall mot budget med cirka 100 tkr vilket till största del beror på det extrainsatta sammanträdet.

5.3 Stab

Utbildningsstaben UBF Stab arbetar för hemkommunen vilket bland annat omfattar resursfördelning, uppföljning av kvalitet och resultat, myndighetsbeslut, fördelning av tilläggsbelopp, tillsyn och systemförvaltning av de IT system där man är systemägare.

Staben avviker mot budget med 1,2 mnkr för året. Avvikelsen beror främst på organisationsförändringen som trädde i kraft i början av året samt uppstartskostnader för projekt FRAMBER (framtidens barn- och elevregister). Projektet startade 2023 med kravfångst, upphandling och implementation sker 2024, då nuvarande IST moduler som bland annat Extens fasas ut.

5.4 Ungdomsmottagningen

Den kommunalt finansierade verksamheten omfattar en enhetschef och 2,5 kuratorstjänster. Inom ungdomsmottagningen finns även medicinsk personal som ligger under regionen.

Ungdomsmottagningen har ansökt och erhållit medel från de länsgemensamma stimulansmedel som grundas i Överenskommelsen "insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2023". För 2023 erhöll mottagningen strax över 300 tkr. Medlen har använts till att förstärka mottagningen med ytterligare en kuratorstjänst.

Under 2023 har ett nytt journalsystem, Prorenata, implementerats på ungdomsmottagningen.

Ungdomsmottagningen visar ingen avvikelse mot budget för 2023.

5.5 Pedagogcentrum

Pedagogcentrum är en central enhet som erbjuder stöd och utbildning till pedagoger, lärare och rektorer inom både kommunala och fristående förskolor, pedagogisk omsorg, grundskolor, fritidshem, anpassad grundskola och gymnasieskolor i Österåkers kommun.

Pedagogcentrum har under år 2023 genomfört en omorganisation med ny chef samt även upprättat nya arbetssätt för att på ett bättre sätt kunna nå ut till ännu fler pedagoger och lärare.

Den nya organisationen kan synliggöras med fyra huvudspår:

1. Huvudleden: innefattar det förebyggande och främjande arbetet som når ut till många pedagoger samtidigt där innehållet är stora prioriterade utvecklingsområden som stödjer många enheter. Huvudleden organiseras med olika samverkansformer så som nätverk eller utvecklingsgrupper. Stödet ges i processform kopplat till enheternas systematiska kvalitetsarbete och prioriterade utvecklingsarbete lokalt, kommunalt eller nationellt. Här har Pedagogcentrum under år 2023 arbetet med bland annat Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA), Att möta olikheter (AMO) och Ledarskap.

2. SUMS, Systematiskt utvecklingsarbete med stöd: genomförs för några prioriterade enheter där behoven är av sådan karaktär att enhetens utvecklingsarbete inte i tillräckligt god utsträckning stöds av Huvudspåret. SUMS kan innefatta exempelvis organisatoriskt analysstöd, utbildningar, workshops, handledning, materialutlåning, pedagogisk och didaktisk rådgivning, Metodverkstan och systematiska utvärderingar.

3. Stigen: I mån av tid erbjuder Pedagogcentrum stöd till pedagoger, lärare och rektorer vid akut uppkomna situationer som inte kunnat förutses eller åtgärdas via enhetens systematiska och löpande arbete. Detta stöd kan innefatta utbildningar, sorkshops, handledning eller besök på Metodverkstan. Rektor bär ansvaret för att det åtgärdande arbetet följs upp och implementeras så att positiv effekt uppnås.

4. Ängen: Här finns det möjlighet för pedagoger och lärare att själv "plocka" olika kurser och fortbildningar, både digitala och analoga där innehållet är en del av grundutbudet. Här finns filmer, digitala kurser, program och verktyg. På Ängen så finns också möjlighet till fördjupningar och framtidsspaningar som Pedagogcentrum bjuder in till utifrån det som framkommer vid omvärldsbevakning. Ängen kan ses som en hållbar omarbetning av det tidigare Kursutbudet.

Förutom dessa fyra spår så anordnar Pedagogcentrum årligen en pedagogisk kick-off till samtliga pedagoger och lärare i hela Österåkers kommun. År 2023 var temat SKUA, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Under kick-offen utses också årets Pedagogpris som under år 2023 gick till 3 stycken lärare, en inom förskola, en inom grundskola och en inom gymnasiet där man förutom diplom och ära erhåller en prissumma om 15000 kronor att använda till

fortbildning.

Pedagogcentrum erbjuder också två sökbara medel, ett riktat mot förskola och ett riktat till grundskola. Förskola kan ansöka om bidraget "från jord till bord" och grundskola kan ansöka om bidraget "anpassad undervisning".

Under år 2023 har antalet stödinsatser ökat markant vilket till viss del beror på den omorganisation som beskrivits ovan. Pedagogcentrum har gått från att arbeta i områdesspecifika "verkstäder" till att fokusera mer på att ge stöd till de identifierade utvecklingsområdena som identifierats vid enheternas systematiska kvalitetsarbete.

5.6 Förskola

5.6.1 Hemkommun

Förskolan är det första steget i barnets utbildning och erbjuds barn från och med ett års ålder. I Österåkers kommun finns det 17 kommunala förskolor och 21 enskilda förskolor. Andel heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation var drygt 30% inom kommunen som helhet, siffror ej klara för 2023. Den bedömda måluppfyllelsen för vårdnadshavares nöjdhet med förskolor i Österåkers kommun är god och barnens upplevda trygghet har legat stabilt på höga nivåer de senaste åren.

Ny lagstiftning med tydligare och utökat ansvar för att öka deltagandet i förskola har trätt i kraft. Hemkommunen är skyldig att ta kontakt med vårdnadshavare från det år då barnet fyller tre år, för att upplysa om förskolans syfte och rätten till förskola. Det blir även obligatoriskt för kommunerna att erbjuda förskola till barn som har bott i Sverige under en kort tid och ha reserverade platser för att ta emot barn i målgruppen. Förvaltningen skickade under våren ut information till cirka 80 vårdnadshavare med barn som går i pedagogisk omsorg samt information och platserbudande till 10 vårdnadshavare med barn som varken är inskriven i förskola eller pedagogisk omsorg. Förvaltningen kan under 2023 inte se någon volymeffekt i förskolan till följd av den uppsökande verksamheten men det hindrar inte att intresset på sikt ökar och därmed volymerna.

Det ekonomiska utfallet för förskola blev ett överskott mot budget med 2,5 mnkr. Runt 14 färre barn gick i förskola under året jämfört med budgeterat men däremot blev nyttjandegraden högre då antalet folkbokförda barn vid årets slut ser ut att bli lägre än ursprunglig befolkningsprognos om 3210 barn i åldern 1-5 år. Färre barn än budgeterat för ger en positiv volymavvikelse men däremot var andelen deltidsbarn lägre än väntat, 10,7 procent jämfört med budgeterat 12,2 procent, samtidigt som att andelen 1-2 åringar var högre. Sammantaget ger detta en högre snittkostnad per barn. Slutligen bidrar avgifterna för maxtaxan till överskottet med 2,5 mnkr då dessa blev högre än budgeterat för.

Omsorg obekväm arbetstid

Om vårdnadshavare arbetar på natten eller annan obekväm arbetstid så kan kommunen erbjuda omsorg på obekväm arbetstid, även kallat nattis. Omsorgen erbjuds de tider då förskola och fritidshem inte har öppet och som mest kan man erbjudas 42 timmar per månad.

Verksamheten var vilande under pandemiåren men är nu igång igen och under 2023 har tre olika insatser utförts. Utfallet för 2023 innebär ett överskott om 0,1 mnkr.

Likvärdighetsresurs

Likvärdighetsresurs innefattar kommunens språkförskola, socioekonomisk viktning, skärgårdsstöd samt stöd i förskola och pedagogisk omsorg. Utfallet avviker negativt mot budget med nära 1,3 mnkr för 2023 till följd av ökade volymer för tilläggsbelopp.

Språkförskolan Penseln har åtta platser för barn med grav tal- och språkstörning. Verksamheten drivs i samverkan med Regionen som finansierar en logopedtjänst, vilket genererar en intäkt i budget.

Socioekonomisk viktning utgår till verksamheter med minst 50 platser som har mer än 40 procent barn med föräldrar födda utomlands. Två kommunala och två fristående förskolor har tilldelats resurser 2023. Det totala beloppet för socioekonomisk viktning uppgår till 1,6 mnkr.

Med skärgårdsstöd avses kompensation för merkostnader som har samband med verksamhetens geografiska läge, till exempel kostnader för transporter. Tidigare även kallat glesbygdsstöd. För 2023 utgår skärgårdsstöd för pedagogisk omsorg på Ingmarsö som drivs i kommunal regi. Stödet har betalats ut som ett anslag om 175 tkr baserat på en ökning av barn och därmed intäkter från barnpeng.

För extraordinära stödinsatser finns det möjlighet för fristående utförare att ansöka om ett individuellt utformat tilläggsbelopp. Samma möjlighet att söka har kommunala förskolor utanför kommunen medan egen regi istället erhåller ett verksamhetsstöd. Budgeten för 2023 var 7,5 mnkr för särskilt stöd men utfallet för stödinsatserna för året blev 8,8 mnkr. Under året har i snitt 31 barn erhållit ett individuellt tilläggsbelopp, jämfört med förgående år då istället 25 barn erhöll individuellt tilläggsbelopp.

5.6.2 Egen regi

Förskolorna i egen regi redovisar 0,2 mnkr i underskott mot lagd budget 2023. Vissa variationer mellan enheter finns vad gäller ekonomi, beroende på att de har olika förutsättningar såsom barngruppsammansättningar, lokalförutsättningar, organisation med mera. Verksamheten präglas av hög

effektivitet, samtidigt som barngruppernas storlek har ökat för att säkerställa en ekonomi i balans.

För att uppfylla förskole-garantin och kunna erbjuda garantiplatser till de vårdnadshavare som köat i fyra månader startades en tillfällig förskola vid namn Paletten under vårterminen i lokaler i anslutning till Äppellundens förskola, till en uppstartskostnad om ca 200 tkr. Utöver detta tog Skogsbackens förskola emot femtio barn med garantiplatser, där dessa barn nu fått plats på de förskolor de sökt till. Tillfälligt ökade platser medför ökade kostnader och ställer krav på ledning och personal för anpassning av bemanning i samma takt som barn börjar respektive slutar. Öppen förskola har permanent utökat en från början tidsbegränsad bemanning, en kostnad på cirka 500 tkr på helår.

Språkförskolan Penseln har kö och i dagsläget köper Österåkers kommun tillkommande platser i Vaxholms kommun. Bemanningskravet enligt samarbetsavtalet med regionen täcks inte helt med ersättning, dialog planeras till följd.

Samtliga förskolor deltar i utvecklings och forskningsprogrammet Hållbar förskola (Hållför) där man från att ha fokuserat på barns delaktighet och inflytande nu flyttat fokus till att utifrån social hållbarhet arbeta brett med Språk och Kunskapsutvecklande Arbetssätt (SKUA). Det innefattar till exempel kommunikation och förmågan att använda estetiska, analoga och digitala resurser. Samtliga förskolor har samarbete med Pedagogcentrum runt SKUA.

5.7 Pedagogisk omsorg

5.7.1 Hemkommun

Pedagogisk omsorg (familjedaghem) erbjuds som ett alternativ till förskola och vänder sig till barn i samma åldrar som förskolan. Pedagogisk omsorg ingår i kommunens samlade barnomsorgsutbud via kommunens hemsida vilket ger invånarna möjlighet till val av verksamhet. I kommunen finns 18 verksamheter inom pedagogisk omsorg i enskild regi och en verksamhet på Ingmarsö i kommunal regi. Genom kompletteringar i skollagen har kraven på pedagogisk omsorg stärkts det senaste året. Exempelvis görs idag samma ägar- och ledningsprövning som vid start av fristående förskola. Några tydliga konsekvenser av de skärpta kraven har ännu inte visat sig inom kommunen.

Pedagogisk omsorg överstiger budget med cirka 0,8 mnkr. Under året har 6 fler barn varit inskrivna i verksamheten jämfört med budget samtidigt som att andelen 1-2 åringar har varit högre än budgeterat för och andelen deltidsbarn färre än budgeterat för. Den högre volymen och snittkostnaden dämpas något av att avgifterna för maxtaxan blev högre än budgeterat för.

5.7.2 Egen regi

Pedagogisk omsorg i egen regi på Ingmarsö har ett negativt ekonomiskt

resultat då antalet barn minskat mot beräknat. En återgång till en ekonomi i balans förutsätter skärgårdsstöd, då året landar på ett underskott om 450 tkr. Den nuvarande nivån täckte under året inte driftskostnaderna när barngruppen på kort tid minskar eller ändrar ålderssammansättning i en sådan begränsad verksamhet som Ingmarsö utgör. Med krav på öppettider kan inte bemanningen heller minskas i en omfattning som kompenserar för lägre barnvolym.

5.8 Förskoleklass, grundskola och fritidshem

5.8.1 Hemkommun

I kommunen finns 16 grundskolor varav fyra i fristående regi.

I budgeten för grundskola estimerades det i snitt 5876 elever under 2023 med en uppskattad nettoökning om runt 60 elever till höstterminen 2023. Istället blev utfallet i snitt 5790 elever exkluderat elever som inte är folkbokförda i kommunen. (asylsökande, under massflyktsdirektivet, papperslösa etcetera). Inkluderas samtliga elever som kommunen har betalat ut grundbelopp (skolpeng) för till grundskolorna så rör det sig i snitt om 5854 elever. Däremot har nämnden erhållit ersättning från Migrationsverket och Skolverket för dessa elever om totalt 6,3 mnkr under året. Denna ersättning samt färre volymer är anledningen till att grundskola redovisar ett överskott mot budget om 7,5 mnkr för 2023.

Förskoleklass redovisar ett överskott mot lagd budget med 0,5 mnkr till följd av något färre elever än budgeterat för samt erhållen ersättning från Migrationsverket avseende elever under massflyktsdirektivet.

För fritidshem budgeterades en nyttjandegrad om 79 procent men utfallet blev en högre nyttjandegrad om 80,8 procent. Däremot var det färre elever i förskoleklass som nyttjade fritidshem medan det var många fler elever i årskurs 1-3 som nyttjade fritidshem. Den högre volymen innebar en negativ budgetavvikelse om 1,5 mnkr medan den lägre snittkostnaden innebar en minskad kostnad om 0,6 mnkr. Därtill bidrar ökade avgifter med en positiv effekt vilket gör att fritidshem sammantaget når ett överskott om 1 mnkr.

Fritidshem	Antal elever		Nyttjandegrad	
	Budget	Utfall	Budget	Utfall
Fklass	589	564	90,3%	86,8%
Åk 1-3	1775	1852	89,8%	95,0%
Åk 4-5	716	704	56,4%	55,7%
	3079	3 120	79,0%	80,8%

Likvärdighetsresurs

Med likvärdighetsresurs så omfattas elevstöd, modersmål, socioekonomisk

viktning samt skärgårdsstöd. Likvärdighetsresurs för grundskola har för 2023 ett överskott om 3,5 mnkr jämfört med budget där modersmål står för ett underskott om 0,6 mnkr till följd av fler elever än budgeterat för samt elevstöd har ett överskott om 4,1 mnkr till följd av lägre volymer än budgeterat för.

Inom posten elevstöd ingår individuellt prövade tilläggsbelopp, verksamhetsstöd och strukturbidrag till fristående resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper. Under 2023 har 157 elever erhållit individuellt tilläggsbelopp, vilket är i samma nivå som föregående år då 158 elever erhöll tilläggsbelopp.

Socioekonomisk viktning/SALSA

Budget 2023 är totalt 12 mnkr. Resurserna viktas utifrån andel föräldrar med låg utbildningsnivå och andelen nyinvandrade elever. 2023 har viktade resurser tillfallit kommunala enheter. Utfall och prognos följer budget.

Skärgårdsstöd

Fördelas som kompensation för merkostnader i verksamheten, t ex transporter, lägre volym och högre personalkostnader. 2023 har extra resurser tilldelats Ljusterö skola med 420 tkr. Utfall och prognos följer budget.

5.8.2 Egen regi

Grundskolan i egen regi redovisar ett underskott om 17,3 mnkr för 2023. Intäkterna var lägre än budget under hösten eftersom man hade färre elever än budgeterat från och med höstterminen. De lägre volymerna förklaras med att fler elever än vanligt började i fristående grundskolor i kommunen. Jämförelsevis uppvisade grundskolan vid nationella jämförelser en kostnadseffektiv organisation i egen regi. Personalkostnaderna ökade kraftigt under 2023. Bakgrunden utgjordes till viss del av etableringen av mindre studiegrupper enligt nedan, men också en löneglidning som beror på löneökningar i samband med nyrekryteringar och kompetensväxling. En ytterligare faktor var ökade personalomkostnader (PO) och ordinarie löneökningar samt bemanning i enlighet med nedan beskriven bakgrund.

Andelen elever med utländsk bakgrund i grundskolorna i egen regi ökade under 2023. Andelen 2022 låg på 3,8% och ökade till 6,8% under 2023. Förvaltningen hade av det skälet tre förberedelse-klasser (FBK) under hela 2023, där ersättning delvis erhållits i form av ökat stadsbidrag. Andelen nyanlända minskade under hösten, och från start 2024 finns endast en förberedelsegrupp kvar.

Förvaltningen fick i uppdrag att göra en utökning av antalet platser i anpassad grundskola (före 1 juli benämnd särskola). Av det skälet startades en anpassad grundskola på Söraskolan. Uppstartskostnader om cirka 0,6 mnkr och små elevvolymerna under uppstart medförde ett underskott för verksamheten för året.

Sammantaget gav ovan faktorer personalkostnader utöver budget på flera grundskolor under året. Detta har i sin tur medfört ökningarna i semesterlöneskulden för grundskolan i egen regi.

De senaste åren har en ekonomi i balans kunnat uppnås genom ökning av elevintäkter i samband med utökning av klasstorlek under höstterminens läsårsstart. Under 2023 ökade elevtalet i mindre utsträckning än budgeterat och begränsade därmed utrymmet för rektorer att säkerställa en ekonomi i balans.

Modersmålsenheten uppvisar ett underskott, och den försörjer både kommunala och fristående skolor i kommunen med undervisning. Fristående skolor faktureras, och erhåller i sin tur ersättning från hemkommun baserat på beslut om modersmål. Till följd av små grupper och medarbetare med mycket låg tjänstgöringsgrad är det svårt att nå en ekonomi i balans. Under 2023 har åtgärdsplan tagits fram och delvis genomförts. Underskottet beräknas minska under nästa år när full effekt kan beräknas.

Av förvaltningen beslutad åtgärdsplanen innebär:

Under 2023 valde förvaltningen att kontinuerligt följa antal årsarbetare över året och hålla löpande dialoger med de skolor som ökade i antal årsarbetare. Från 2024 kommer uppföljningsarbetet att förändras, nya verksamhetssystem kommer att införas och uppföljning förändras till att inbegripa fokus på flera förutbestämda parametrar

Gemensamt IT stöd för schemaläggning och tjänsteplanering

Rektorerna kommer från 2024 att använda ett gemensamt system för schemaläggning och tjänstefördelning, Skola24. Det används idag endast av en delmängd av skolorna. Det kommer att skapas utbildningsinsatser för implementering. Implementeringen syftar till att rektorer och förvaltningen enklare ska kunna göra jämförelser med andra skolor utifrån en optimal arbetsorganisation inom ekonomisk tilldelad ram. Resultatdialoger och månadsuppföljningar kommer att förbättras i kvalitet då förvaltning och skolor har tillgång till samma digitala Business Intelligence (BI) verktyg för uppföljning av ekonomi.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ökade grundskolans personalkostnader under 2023, och den ökade kostnaden har inte kunnat mötas med ökade elevintäkter som under tidigare år. Av det skälet ändras arbetsordning och samtliga grundskolor i egen regi implementerar ett förbättrats gemensamt digitalt systemstöd för personalekonomi.

Grundskolan arbetar med i det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) identifierade utvecklingsområden:

1. Språkutvecklande arbete (SKUA)

Målet med utvecklingsområdet är att ge utökat stöd till att organisera, leda och stödja det språk-, läs- och skrivutvecklande arbetet ute på skolor och på förvaltning.

2. Närma undervisning och förvaltning

Den fortsatta implementeringen av det systematiska kvalitetsarbetet innebär större delaktighet för alla medarbetare på skolor och förskolor. Rektorerna

arbetar med det gemensamma kvalitetsarbetets upplägg, innehåll och struktur. Vidare finns behov av att kvalitetsarbetet utvecklas mot att fånga upp mer detaljerade områden. Målet med utvecklingsområdet är att komplettera förvaltningens arbete med att styra, stödja och leda undervisningen i våra skolor genom förstärkt arbete med nätverk och tillhörande organisation.

3. Förstärka skolors arbete med lärmiljöer, med fokus på särskilda undervisningsgrupper

En flerårig utvecklingsinsats inom detta område är att genom lärdomar från vår utveckling av befintlig lärmiljö inom Rosens verksamhet, handleda och ge stöd i uppstart av nystartade särskilda undervisningsgrupp och kvalitetssäkra befintliga undervisningsgrupper.

5.9 Anpassad grundskola

Från och med den 2 juli 2023 har grundsärskolan bytt namn till anpassad grundskola. Förvaltningen fick i uppdrag att göra en utökning av antalet platser i anpassad grundskola. Av det skälet startades en anpassad grundskola på Söraskolan. Uppstartskostnader om ca 0,6 mnkr och små elevvolymerna under uppstart medförde ett underskott för verksamheten för året.

5.9.1 Hemkommun

Under 2023 har i snitt 62 elever gått inom anpassad grundskola och under årets sista månader var det totalt 67 elever som var inskrivna. Det är en markant ökning jämfört med början på 2023 då det var 56 elever inskrivna i anpassad grundskola. Ungefär en tredjedel av dessa går i anpassad grundskola utanför kommunen, men denna andel väntas på sikt sjunka genom tillskapande av nya platser inom kommunen. Cirka 60 procent av eleverna nyttjar även fritidshem inom anpassad grundskola.

Totalt är utfallet för året ett underskott om 2,9 mnkr för anpassad grundskola till följd av de högre volymerna. Fördelat innebär det 2,1 mnkr inom grundskolan medan 0,8 mnkr utgör underskottet inom fritidshem.

5.9.2 Egen regi

Anpassad grundskola erbjuds sedan tidigare på Sjökarbyskolan och Solskifteskolan. Från och med höstterminen 2023 har antalet platser utökats i enlighet med uppdrag och nu erbjuds även anpassad grundskola på Söraskolan. Samtliga elever med befintliga placeringar har tillfrågats om intresse för flytt till Söraskolan. Intresset har varit begränsat baserat på nöjdhet med nuvarande placering och en ovilja att byta invand skolmiljö men på sikt väntas antalet elever i egen regi öka. Uppstartskostnader för utökning av platser var av engångskaraktär och ej budgeterade. Anpassad grundskolas ekonomiska utfall ingår i grundskola i tabell 5.1.

5.10 Gymnasieskola

5.10.1 Hemkommun

I Österåker finns två gymnasieskolor, Österåkers gymnasium i egen regi med högskoleförberedande program och introduktionsprogram samt Skärgårdsgymnasiet i fristående regi med främst yrkesprogram.

Österåkers kommun ingår i samverkansavtal för gymnasieutbildning i länet, vilket innebär att alla ungdomar i länet fritt kan söka gymnasieutbildning i hela länet på lika villkor. Runt 60 procent av de folkbokförda gymnasieeleverna går i gymnasieskolor i annan kommun. Av de 40 procent folkbokförda elever som valt gymnasieskola i Österåkers kommun går huvuddelen på Österåkers gymnasium (cirka 70 procent av dessa) medan resterande går på Skärgårdsgymnasiet.

Pengen för nationella program räknades generellt upp med 1,8 procent i länsprislistan 2023.

Gymnasieverksamheten uppgår till ett överskott om 5,8 mnkr jämfört med lagd budget. Överskottet beror främst på färre elever, cirka 42 elever sett på helår, vilket ger en volymdifferens om 4,4 mnkr. Därtill är snittkostnaden lägre samt att ersättning för asylsökanden och elever under massflyktsdirektivet är högre än budgeterat för.

Likvärdighetsresurs

Inom likvärdighetsresurs inom gymnasieverksamhet ingår modersmål för gymnasiet samt stöd inom gymnasiet. Sammantaget har likvärdighetsresurs ett överskott om cirka 1 mnkr för 2023 jämfört med budget. Modersmål har ett överskott om 0,2 mnkr till följd av färre elever. Stöd inom gymnasiet har ett överskott om 0,8 mnkr. Både enskilda utförare och egen regi kan ansöka om individuellt tilläggsbelopp vid extraordinära anpassningar. Under 2023 har i snitt 44 elever haft tilläggsbelopp. Motsvarande siffra för 2022 var 53 elever.

5.10.2 Egen regi

För Österåkers gymnasium (ÖG) blev utfallet för 2023 ett underskott om 2,2 mnkr. Det är framförallt introduktionsprogrammen som, med nuvarande ersättningsmodell, har svårt att täcka sina kostnader. En översyn av modellen har slutförts inför kommande budgetperiod och under kommande år återfinns kompensation om 1 mnkr i budget. Uppräkningen av länsprislistans ersättning för 2023 var lägre än kostnadsutvecklingen vilket gör att effektiviseringsåtgärder har planerats och genomförts.

Österåkers gymnasium har lämnat Hacksta matsalen, och arbete har genomförts för att iordningsställa nya matplatser i befintlig matsal. Utveckling av nya lokaler i en fastighet nära ÖG kallad Hästskon har påbörjats. Under 2023 har ventilationsarbeten slutförts och nya klassrum kommer att färdigställas i nästa steg för att öka undervisningsyta till HT2025.

Elevernas nöjdhet visar en ökning vad gäller de flesta områden som mäts i gymnasieenkäten som genomförs i Stockholms län. Eleverna trivs, är trygga och får gott stöd av lärarna. Lärare på ÖG har hög behörighet och är undervisningsskickliga samtidigt som de värnar värdegrundsarbetet.

5.11 Anpassad gymnasieskola

Kommunen har ingen anpassad gymnasieskola i egen regi. Eleverna söker i stället plats i verksamhet utanför kommunen. Ersättning regleras dels genom riksprislistan för nationella program och dels genom överenskommelser med berörda huvudmän. Kostnaden per utbildningsplats är beroende av elevens individuella behov, vilket innebär att volymerna har begränsad betydelse för den prognostiserade kostnaden. Utbudet av utbildningsplatser är ofta begränsat vilket gör att kostnaden sällan kan påverkas av kommunen.

Utfallet för 2023 är ett överskott om cirka 1,9 mnkr jämfört med budget till följd av färre antal elever än budgeterat för. Under året har i snitt 18 elever gått i anpassad gymnasieskola.

5.12 Måltidsenhet

Måltidsenhetens verksamhet har präglats av ett stort antal upphandlingar under 2023, med ökade livsmedelskostnader och transportkostnader till följd av prisökningar. För att säkerställa god kvalitet och en ekonomi i balans ses löpande över vilka livsmedel och maträtter som sätts på menyn. Produktion av matlådor görs för Socialförvaltningens äldreomsorg, och utgör en del av kommunens beredskap. Under 2023 fattades beslut om implementation av ett nytt digitalt stöd kallat MASHIE för hantering av måltidsverksamheten.

6 Uppföljning av privata utförare (helår)

Utbildningsnämnden följer upp kvalitet och resultat hos samtliga utförare inom förskola och skola, både i kommunal och fristående regi. Uppföljningen omfattar officiella nyckeltal och strategiska nyckeltal som redovisas på Kolada eller Skolverket samt enkätundersökningen "Med målen i sikte" som utgår från läroplanerna och riktar sig till barn, elever, vårdnadshavare till barn i förskolan, medarbetare och ledning. I anslutning till att resultat från enkäterna redovisas genomförs verksamhetsbesök hos varje utförare med dialog kring utvecklingsbehov. Förvaltningen bjuder årligen in samtliga huvudmän inom kommunen till utförarmöten för dialog och information.

Redovisning till nämnd sker i delår- och årsbokslut och finns tillgängligt på webben.

En kommun har även tillsyn över sådan utbildningsverksamhet som den har beviljat godkännande för. Kommunens tillsynsansvar regleras i Skollagen (26 kap.2–18 §). Tillsynen av de fristående förskolorna uppfylls genom regelbundna besök i verksamheterna. Syftet är att granska med vilken kvalitet verksamheterna bedrivs utifrån de krav som ställs, bland annat i skollagen, läroplanen för förskolan (Lpfö 18) och även andra myndighetsskrifter som reglerar området

Utbildningsförvaltningen har i uppdrag att utöva tillsyn över de fristående förskolorna och pedagogisk omsorg och har under vårterminen 2023 genomfört planerade tillsynsbesök i de fristående förskolorna samt arbetat med att realisera ett utvecklingsarbete av tillsynsprocesserna.

6.1 Privata utförare

Verksamhet	Privat utförare	Omfattning/andel av verksamhet
Förskola	Tellusgruppen AB	10%
Förskola	Cedergrenska AB	9%
Förskola	TP Förskolor AB	6%
Grundskola	Cedergrenska AB	16,8%
Grundskola	Atvexa	4,4%
Grundskola	Internationella Engelska Skolan	3,4%
Gymnasium	Au Claves AB	13,7%

7 Internkontroll

Kontrollmoment	Periodicitet	Metod (internkontroll)	Uppföljningsansvarig (funktion)
Central 1: Förvaltningen har rutiner som säkerställer att internkontrollplaner upprättas på verksamhetsområdesnivå, avdelningsnivå och/eller enhetsnivå, i enlighet med kommunens policy och riktlinjer för intern kontroll	Löpande under året	Chefsavstämning	Utbildningsdirektör/ enhetschefer
Central 2: Medarbetare på förvaltningen har god kännedom om gällande rutinerna för distansarbete i Österåkers kommun och förvaltningen följer upp att dessa rutiner efterlevs	Löpande under året	Rutiner följs upp på APT	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Central 3: Förvaltningen följer de rutiner som finns för preboarding, introduktion av nyanställda och avslut av anställning	Löpande under året	Chefsavstämning	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Kontroll av löneutbetalningar	Två gånger per år	Rapport tas fram av Controller som kontrolleras av chefer	Utbildningsdirektör/enhetschefer/Controller
Utbetalning av resurs till korrekt mottagare/konto	Vid månadsavstämning samt delår-och årsbokslut	Stickprov av utbetalning	Controller

8 Personaluppföljning

I samband med sammanslagning av Produktionsförvaltningens stab, den del som avsåg utbildning med Utbildningsförvaltningens stab har effektivisering av gemensamma stabsverksamheter planerats och genomförts i enlighet rutiner för facklig samverkan.

8.1 HR

8.1.1 Antal anställda

Nyckeltal	Utfall helår 2022	Utfall Delår 2023	Utfall helår 2023
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	900	922	907
varav förskola egen regi	266	273	275
varav grundskola egen regi	475	492	481
varav gymnasium egen regi	56	53	52
varav måltid egen regi	40	42	40
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning 31 dec respektive 31 aug	166	155	164
varav förskola egen regi	35	22	22
varav grundskola egen regi	117	116	124
varav gymnasium egen regi	6	6	5
varav måltid egen regi	4	5	5
Antal anställda med månadslön 31 dec respektive 31 aug	1065	1077	1071
varav förskola egen regi	301	295	297
varav grundskola egen regi	592	607	605
varav gymnasium egen regi	61	59	57
varav måltid egen regi	44	47	45

8.1.2 Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall Delår 2023	Utfall Helår 2023
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	8,9	7,7	7,2
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	38	41	37
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	63	59	63

9 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy (helår)

Policyn omfattar samtliga verksamheter och medarbetare. Barnets rättigheter ska beaktas vid alla förvaltningsbeslut och politiska beslut på alla nivåer samt i kommunala styrelser.

Österåkers barn- och ungdomspolicy anger att:

Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga.

- UBF deltar aktivt i forskningsprojekt för att säkra aktuell kunskap som grund för beslut. Exempel är Fritidshemmets pedagogiska uppdrag FriPU, IFOUS Hållbar förskola, samarbetet Samverkan för bästa skola SBS samt projekt inom Elevhälsans förebyggande arbete.

Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga.

- UBF samverkar genom Elevhälsan och våra skolor övergripande med Socialförvaltningen runt åtgärder för minskad skolfrånvaro, med Trygg i Österåker inom det förebyggande arbetet samt med övriga delar av civilsamhället. UBF driver sedan december år 2021 Öppen Förskola som del av ny Familjecentral med kompetenser samlade runt barnen.

Österåkers kommun ska erbjuda fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter.

- UBF utbildar ledare och medarbetare inom förvaltningen i FN:s barnkonvention och tillämpning av ny lagstiftning.

Österåkers kommun ska stimulera och stötta unga i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut.

- Olika typer av ungdomsråd, elevråd och matråd med mera återfinns inom utbildningens alla verksamheter, liksom dialog-forum i samverkan med Kultur & Fritidsförvaltningen.

Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

- Löpande uppföljning utifrån barnrättsperspektiv görs som del av chefers uppföljning av enheter och enhetschefer. Ett exempel på detta är beslut om skolplaceringar och särskilda stödåtgärder för barn och elever.

10 Framåtblick

Ökad kapacitet tillförs kommunen inom grundskola från HT2024 då IES Internationella Engelska Skolan öppnar med ca 480 platser årskurs F-7. Planeringsunderlag utgörs av bedömning 70/30 % andel vad gäller påverkan på skolor i egen regi/fristående regi.

Utifrån det systematiska kvalitetsarbetet arbetar samtliga verksamhetsområden prioriterat och strukturerat med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA).

Höstterminen 2024 kompletteras reglerna om resursskolor i skollagen innebärande att förskoleklass vid kommunal resursskola regleras i skollagen.

Från höstterminen 2025 införs ämnesbetyg i gymnasieskolan, vilket ersätter nuvarande kursbetyg. Vid beslut om utbud i gymnasieskolan ska arbetsmarknadens behov beaktas i större utsträckning än tidigare. Samverkan och avstämning av utbud skall ske mellan kommuner.

Förberedelser för digitalisering av nationella prov fortgår, med mål att testa i testmiljö i början av 2024. Politisk satsning innebär 1 mnkr under nästa år till introduktionsprogrammen IMA och IMS och länsprislistan räknas upp med 3,4% under nästa år.

Fortsatt utveckling av administrativa processer sker under kommande år, i samband med uppgradering av IT stöd. Nya digitalt gränssnitt för invånare och medarbetare introduceras löpande, och nya utbildningspaket lanseras och genomförs.

II Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Barn och föräldrar får ett gott bemötande i förskolorna i kommunen	Föräldrar får ett gott bemötande i kontakt med förskolan i kommunen, lägeskommun, andel %	—	—		96 %		95 %
		Barn får ett gott bemötande i sin förskola, lägeskommun, andel %	—	—		96 %		95 %
	Ungdomar får ett gott bemötande i kontakt med ungdomsmottagningen	Ungdomar upplever att de får ett gott bemötande på ungdomsmottagningen, andel %	↘	◆	97 %	98 %	94 %	100 %
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Utbildningsnämnden har en budget i balans	Ingen avvikelse mot budget i årsbokslutet	↘	●	0,8 %	0,1 %	0,2 %	0 %
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Utbildningen i verksamheterna har hög kvalitet	Heltidstjänster i förskolan med förskollärlägitimation, lägeskommun, andel (%)	—	—	31 %	31 %		36 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023
		Vårdnadshavare är nöjda med barnets förskola, lägeskommun, andel (%)	↗	◆	91 %	91 %	96 %	100 %
		Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	↗	◆	84 %	82 %	83 %	100 %
		Heltidstjänster i grundskola åk 1-9 med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, lägeskommun, andel (%)	↔	—	67 %	67 %		85 %
		Gymnasieexamen inom tre år, hemkommun, andel %	↗	◆	79 %	74 %	77 %	85 %
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättningar	Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål	Rektorer anger att utbildning genom Pedagogcentrum har bidragit till ökad kunskap kring barn och elever med funktionsvariationer, andel %	↔	●			100 %	100 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023
Österåker ska ha en trygg miljö	Barn och elever är trygga i förskola, skola och gymnasieskola	Barn 3- 5 år uppger att de är trygga i sin förskola, lägeskommun, andel %	→		97 %	97 %	97 %	100 %
		Elever åk F- 9 uppger att de är trygga i sin skola, lägeskommun, andel %	↗		89 %	88 %	91 %	100 %
		Ungdomar uppger att de är trygga i sin gymnasieskola, lägeskommun, andel %	↗		84 %	86 %	89 %	100 %
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Barn och elever har kännedom om hur de kan påverka miljön	Budget för projekt Jord till Bord har fördelats i sin helhet till enheter inom kommunen	→		100 %	100 %	100 %	100 %
	Minska mängden avfall och bidra till cirkularitet	Inrätta representant till kommunens miljöråd	→				 Ja	 Genomfört
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Alla ungdomar i Österåkers kommun har en gymnasieutbildning	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, lägeskommun, andel %	↗		92 %	89 %	91 %	100 %

12 Bilaga över strategiska nyckeltal

12.1 Nyckeltal- år

12.1.1 Pedagogisk omsorg

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Befolkningsprognos, 1-5 år	2 855	3 066	3 111	3 048	3 210
Antal barn inom pedagogisk omsorg, genomsnitt över året	137	135	140	141	135
Antal barn inom pedagogisk omsorg, egen regi, genomsnitt över året	11	12	12	12	13
Nyttjandegrad, andel (%), pedagogisk omsorg 1-5 år	5%	4,5%	4,5%	4,6%	4,2%

12.1.2 Förskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Befolkningsprognos, 1-5 år	2 855	3 066	3 111	3 048	3 210
Antal barn förskola, genomsnitt över året (hemkommun)	2 480	2 565	2 723	2 756	2 770
Antal barn i förskola och pedagogisk omsorg, genomsnitt över året (hemkommun)	2 617	2 700	2 863	2 897	2 905
Nyttjandegrad andel (%), barn i förskola 1-5 år	87%	84,1%	87,5%	90,4%	86,3%
Heltidstjänster i förskolan med gymnasial utbildning för arbete med barn, lägeskommun, andel (%)	16%	13%	14%		
Antal barn i förskola, egen regi, genomsnitt över året	1 434	1 462	1 508	1 507	1 518

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Personaltäthet förskola, antal barn per årsarbetare, lägeskommun	5,3	5,5	5,6		

Nyckeltalet befolkningsprognos avser antal folkbokförda per sista december. Utfallet per 2023 har ännu inte publicerats av SCB.

12.1.3 Grundskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Befolkningsprognos 6 år (åk F)	643	651	669	641	652
Befolkningsprognos, 7-15 år (åk 1-9)	5 750	5 853	5 914	5907	5 985
Antal elever i förskoleklass, genomsnitt över året (hemkommun)	596	637	647	650	652
Antal elever grundskola åk 1-3, genomsnitt över året (hemkommun)	1 849	1 844	1 885	1 951	1 975
Antal elever grundskola åk 4-5, genomsnitt över året (hemkommun)	1 240	1 289	1 303	1 263	1 269
Antal elever grundskola åk 6-9, genomsnitt över året (hemkommun)	2 612	2 618	2 633	2 641	2 632
Antal elever grundskola åk 1-9, genomsnitt över året (hemkommun)	5 701	5 750	5 820	5 850	5 876
Antal elever förskoleklass, egen regi, genomsnitt över året	446	493	493	497	498
Antal elever grundskola åk 1-3, egen regi, genomsnitt över året	1 391	1 394	1 414	1 502	1 524
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%)	81%	77%	75%	74%	
Elever i åk. 9, meritvärde lägeskommun, genomsnitt (17 ämnen)	245	247	243	239	
Antal elever grundskola åk 4-5, egen regi, genomsnitt över året	844	892	907	884	931
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, lägeskommun, andel (%)			68%	67%	

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska, lägeskommun, andel (%)			77%	72%	
Antal elever grundskola åk 6-9, egen regi, genomsnitt över året	1 437	1 405	1 416	1 463	1 506
Antal elever grundskola åk 1-9, egen regi, genomsnitt över året	3 672	3 691	3 737	3 848	3 961

12.1.4 Anpassad grundskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Antal elever anpassad grundskola, genomsnitt över året (hemkommun)	38	47	54	62	57

12.1.5 Fritidshem

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal	25	25	31		
Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)	12%	12%	16%		
Antal elever fritidshem (åk F-6), genomsnitt över året (hemkommun)	2 971	2 960	3 089	3 120	3 079
Antal elever fritidshem (åk F-6), egen regi, genomsnitt över året	2 227	2 239	2 322	2 421	2 482
Antal elever fritidshem inom anpassad grundskola, genomsnitt över året (hemkommun)	24	30	31	38	33

12.1.6 Anpassad Gymnasieskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Antal elever anpassad gymnasieskola, genomsnitt över året (hemkommun)	27	22	20	18	21

12.1.7 Gymnasieskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Antal invånare i åldern 16-19 år	2 558	2 685	2 741	2 732	2 738
Antal elever gymnasium, genomsnitt över året (hemkommun)	2 017	2 036	2 061	2 050	2 091
Antal elever gymnasium, egen regi, genomsnitt över året	630	641	625	609	674
Nyttjandegrad gymnasieskola, andel folkbokförda i ålder 16-19 år inskrivna i gymnasieskola (%)	79%	76%	75%	75%	76%
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram lägeskommun	13	13	13		
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, högskoleförberedande program lägeskommun	14	14	14		
Lärare (Årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)	89%	67%	95%		
Lärare (Årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, fristående skolor, andel (%)	73%	71%	68%		

Utfall 2021, andel lärare med legitimation i gymnasieskola, kommunala skolor, rapporterades med felaktigt utfall till SCB. Korrekt utfall ska vara 89 procent.

I 3 Bilaga Internkontroll

Kontrollmoment	Periodicitet	Metod (internkontroll)	Uppföljningsansvarig (funktion)
Central 1: Förvaltningen har rutiner som säkerställer att internkontrollplaner upprättas på verksamhetsområdesnivå, avdelningsnivå och/eller enhetsnivå, i enlighet med kommunens policy och riktlinjer för intern kontroll	Löpande under året	Chefsavstämning	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Central 2: Medarbetare på förvaltningen har god kännedom om gällande rutinerna för distansarbete i Österåkers kommun och förvaltningen följer upp att dessa rutiner efterlevs	Löpande under året	Rutiner följs upp på APT	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Central 3: Förvaltningen följer de rutiner som finns för preboarding, introduktion av nyanställda och avslut av anställning	Löpande under året	Chefsavstämning	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Kontroll av löneutbetalningar	Två gånger per år	Rapport tas fram av Controller som kontrolleras av chefer	Utbildningsdirektör/enhetschefer/Controller
Utbetalning av resurs till korrekt mottagare/konto	Vid månadsavstämning samt delår- och årsbokslut	Stickprov av utbetalning	Controller